

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/239/2021
Identifikačné číslo spisu:	8614205069
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Radoslav Svitana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8614205069.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Slovak Telekom, a.s., Bratislava, Bajkalská 28, IČO: 35 763 469, zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Škerlíkom, Dolný Kubín, J. Ľatliaka 2051/8, proti žalovanej Ľ. M., narodenej X. L. XXXX, O. L. XX, O. L., zastúpenej advokátom Mgr. Ondrejom Barnom, Stropkov, Zámocká 529/34, o návrhu žalovanej na obnovu konania vedeného na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7C/192/2010, návrh vedený na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7C/211/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2021 č. k. 3Co/62/2020-217, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 27. októbra 2016 č. k. 7C/211/2014-109 povolil obnovu konania vedeného na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7C/192/2010. Išlo o konanie, ktoré bolo ukončené vydaním platobného rozkazu, proti ktorému žalovaná nepodala odpor. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo dňa 26. januára 2021 č. k. 3Co/62/2020-217 (v poradí druhým, po zrušení predchádzajúceho potvrdzujúceho rozsudku uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. septembra 2020 sp. zn. 1Cdo/172/2018) zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že návrh na obnovu konania vedeného na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7C/192/2010 a návrh na odklad vykonateľnosti platobného rozkazu Okresného súdu Svidník zo dňa 25. októbra 2010 č. k. 7C/192/2010-26 zamietol a stranám sporu nepriznal náhradu trov konania.

1.1. Odvolací súd postupoval podľa § 470 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a keďže návrh na obnovu konania bol podaný ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), právne účinky podaného návrhu posudzoval podľa § 228 ods. 1 písm. a), písm. e) a § 230 O.s.p. v znení účinnom v čase podania návrhu na obnovu konania (17. septembra 2014). Konštatoval, že žalovaná za dôvod na obnovu konania považovala súdne rozhodnutia vydané slovenskými súdmi v iných sporoch, ktoré vyslovili neprijateľnosť zmluvnej pokuty v obdobných

zmluvách o pripojení, pričom išlo o rozhodnutia existujúce pred vydaním jej platobného rozkazu. Podľa odvolacieho súdu však dôvodom prípustnosti obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a) O. s. p. nie je vecná nesprávnosť rozhodnutia, z čoho je možné vyvodiť, že ani v prípade, ak by obnovou napadnuté rozhodnutie spočívalo na odlišnom spôsobe posúdenia právnych otázok oproti iným, už v tom čase existujúcim rozhodnutiam všeobecných súdov v obdobných veciach, samo o sebe to dôvod prípustnosti obnovy konania nezakladá. Rovnako ani iný spôsob posúdenia totožnej právnej otázky neskorším rozhodnutím všeobecného súdu vydaným v inej veci nezakladá prípustnosť obnovy konania. Existujúce rozhodnutie bez ohľadu na to, či bolo vydané pred rozhodnutím, ktoré je napadnuté návrhom na obnovu konania, alebo neskôr, zakladá dôvod prípustnosti obnovy konania len v prípade, ak takýmto rozhodnutím príslušného orgánu bol súd pri rozhodovaní viazaný alebo v prípade, ak takýmto rozhodnutím príslušného orgánu neskôr došlo k odchýlnemu vyriešeniu otázky predbežného charakteru. Existenciou takýchto rozhodnutí však v danom prípade žalovaná svoj návrh na obnovu konania neodôvodnila.

1.2. Pokiaľ ide o dôvod obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p., žalovaná tvrdila, že o rozhodnutiach Súdneho dvora EÚ, ktoré už boli vydané v čase vydania jej platobného rozkazu, nemala vedomosť a dozvedela sa o nich až v júli 2014, keď navštívila advokátsku kanceláriu. V tejto súvislosti odvolací súd upriamil pozornosť na nález Ústavného súdu SR zo dňa 16. mája 2017 sp. zn. III. ÚS 345/2017, v ktorom ústavný súd uviedol, že ak bol platobný rozkaz vydaný v čase, keď boli rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, na ktoré odkazuje sťažovateľ vo svojom návrhu na obnovu konania, zverejnené v Úradnom vestníku, ako aj v Zbierke súdnych rozhodnutí Súdneho dvora (pričom tieto sú pre Slovenskú republiku právne záväzné už od 1. mája 2004, keď sa Slovenská republika stala členským štátom EÚ), mohol sťažovateľ objektívne túto skutočnosť namietat' už v odpore proti platobnému rozkazu, pretože o nich mohol objektívne vedieť, nielen od dátumu zverejnenia rozhodnutí Súdneho dvora EÚ v Úradnom vestníku, prípadne uplynutím 20. dňa od jeho zverejnenia, keď sa takéto rozhodnutie stáva záväzným pre každú fyzickú a právnickú osobu, ale najmä z dôvodu ich právnej záväznosti. Preto sa stanovil začiatok plynutia subjektívnej 3 - mesačnej lehoty na podanie takéhoto návrhu v sťažovateľovej veci odo dňa nadobudnutia právoplatnosti platobného rozkazu. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodal, že zásadný vplyv na posudzovanie návrhu na obnovu konania uplatneného podľa § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p. má aj rozsudok Súdneho dvora EÚ C-234/04 zo dňa 16. marca 2006 vo veci Rosmarije Capférer vs. Schlang & Schick GmbH, v ktorom Súdny dvor uviedol, že úniové právo neprikazuje vnútroštátnemu súdu, aby preskúmaval a rušil právoplatné rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ak sa ukáže, že je v rozpore s právom Európskeho spoločenstva. Týmto rozhodnutím Súdny dvor zdôraznil dôležitosť zásady res iudicata (jedinou výnimkou, keď súdny dvor zakotvil povinnosť prelomiť túto zásadu, je situácia, keď vnútroštátny súd rozhodne vec, ktorá nepatrí do jeho kompetencie).

1.3. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd konštatoval, že je nevyhnutné na daný skutkový stav aplikovať druhú alternatívu ustanovenia § 230 ods. 1 O.s.p., teda, že subjektívna lehota na podanie návrhu na povolenie obnovy konania plynie od času, kedy ju žalovaná mohla uplatniť (právoplatnosťou platobného rozkazu) a nie od momentu, kedy sa o tejto skutočnosti dozvedela, keďže sa jedná o dôvod, ktorý existoval v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Preto odvolací súd dospel k záveru, že nebol naplnený dôvod na obnovu konania podľa § 228 ods. 1 písm. a) O.s.p. a pokiaľ ide o dôvod podľa § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p., návrh na obnovu konania bol podaný po uplynutí subjektívnej lehoty na podanie návrhu. Platobný rozkaz Okresného súdu Svidník zo dňa 25. októbra 2010 č. k. 7C/192/2010-26 nadobudol právoplatnosť dňa 16. novembra 2010, pričom návrh na povolenie obnovy konania bol podaný na súde až 17. septembra 2014, teda po márnom uplynutí subjektívnej 3 - mesačnej lehoty na podanie takéhoto návrhu.

2. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj ako „dovolatel'ka“) z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, alebo, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie. Uviedla, že ide o nepreskúmateľné rozhodnutie. Za vadu zmätočnosti označila doslovné prevzatie odôvodnenia bodu 17. zo zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu SR do odôvodnenia napádaného rozsudku, pričom nie je možné zistiť, kedy súd cituje z rozhodnutia ústavného súdu a kedy už ide o jeho vlastný názor. Pritom odvolací súd podľa nej nezodpovedal otázku, ako sa závery citovaného rozhodnutia Ústavného súdu SR

sp. zn. III. ÚS 345/2017 zo 16. mája 2017 môžu bez prihladenia na okolnosti a osobitosti veci aplikovať doslovne na túto vec. Nemožno zistiť, aké dodatočné dokazovanie vykonal odvolací súd, aby dospel k odlišným právnym záverom, než tomu bolo v jeho pôvodnom rozsudku, ani prečo bez prihladenia na okolnosti a osobitosti veci vyvodzuje počítanie subjektívnej lehoty na obnovu konania od momentu právoplatnosti platobného rozkazu.

2.1. Dovolateľka zdôraznila, že ide o spotrebiteľský spor, pričom uzavretá spotrebiteľská zmluva obsahovala zmluvnú podmienku, z ktorej vyplývala povinnosť spotrebiteľa plniť peňažné plnenie v prospech dodávateľa, pričom podľa záverov súdov išlo o (judikovaný) neprijateľnú zmluvnú podmienku. Povinnosť súdov prihladať ex offo na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v spotrebiteľských zmluvách bola zavedená zákonom č. 384/2008 Z. z. s účinnosťou od 15. októbra 2008, pričom platobný rozkaz proti nej bol vydaný 25. októbra 2010, teda v tom čase už mali súdy povinnosť prihladať ex offo na neprijateľnosť zmluvných podmienok a platilo, že „súd nevydá platobný rozkaz, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky“. Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 345/2017 zo 16. mája 2017 posudzuje vec, v ktorej bol vydaný platobný rozkaz ešte pred zavedením ex offo preskúmania neprijateľnosti zmluvných podmienok, t. j. skutkovo a právne inú vec. Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-234/04 zo 16. marca 2006 bol vydaný pred viac ako 15 rokmi a odvtedy sa nielen rozhodovacia prax Súdneho dvora EÚ, ale aj vnútroštátnych súdov posunula výrazne k posilneniu pozície spotrebiteľa v týchto špecifických právnych vzťahoch.

2.2. Ako právne otázky, ktoré by mal dovolací súd preskúmať, dovolateľka uviedla: Či začiatok subjektívnej lehoty na podanie návrhu na obnovu konania plynie od získania subjektívnej vedomosti o tom, že obnova konania je možná, alebo od iného okamihu? Čo je okamih vzniku možnosti dozvedieť sa o dôvode na obnovu konania a za akých podmienok možnosť vzniká, resp. začína existovať v mojom prípade? Ak by sa mala subjektívna trojmesačná lehota na podanie návrhu na obnovu konania počítat' od právoplatnosti, z akého dôvodu potom podľa § 230 ods. 2 písm. e) O.s.p. zákonodarcu považuje za prípustný aj návrh podaný po 3 rokoch od právoplatnosti rozsudku? Podľa jej názoru sa inak ako od svojho právneho zástupcu nemohla dozvedieť o tom, že existuje dôvod na obnovu konania. Preto lehotu na podanie návrhu na obnovu konania treba podľa nej odvíjať od času, keď ten, kto obnovu navrhuje, sa dozvedel o dôvode obnovy.

2.3. Dovolateľka zdôraznila, že možnosť získať vedomosť o dôvode na obnovu konania a skutočné získanie vedomosti o tomto dôvode vyjadrujú rozdiel medzi objektívnym a subjektívnym. Odvolací súd vychádzal z objektívnej kategórie možnosti vyvodenia záveru o dôvode na obnovu konania, na rozdiel od zákona, ktorý na začatie plynutia subjektívnej lehoty vyžaduje skutočnú vedomosť o dôvode na obnovu konania a nielen možnosť jej získania. Časový okamih začiatku plynutia subjektívnej lehoty je zhodný s okamihom vzniku tzv. žalobného práva (okamih zrodu žaloby, actio nata) - ide o deň, v ktorý oprávnený mohol po prvýkrát úspešne uplatniť žalobu na ochranu svojho subjektívneho práva na súde. To predpokladá vedomosť oprávneného o skutkových okolnostiach vzniku actio nata. Ak oprávnený nevie o tom, že mu vzniklo žalobné právo, nemohol nastať okamih vzniku žalobného práva. Zákon vyžaduje dokonanie stavu vedomia oprávneného reálnym nadobudnutím vedomosti o definovaných skutočnostiach. Nestačí teda možnosť, či pravdepodobnosť získania tejto vedomosti, oprávnený musí uvedenými vedomosťami reálne disponovať.

2.4. Napokon dovolateľka uviedla, že je potrebné zhodnotiť aj právnu otázku, či je správny názor, že sa nemožno cestou obnovy konania domáhať nápravy prípadnej nesprávnosti procesnej povahy (ak má kvalitatívny presah do hmotnoprávneho vzťahu subjektov práva, ktorým z tejto nesprávnosti procesnej povahy vyplývajú práva a povinnosti)?

V tejto veci ak súd neposúdil neprijateľnosť zmluvnej podmienky a vydal platobný rozkaz (nesprávnosť procesnej povahy), malo to za následok, že žalobca judikovaný nárok vyplývajúci z neprijateľnej zmluvnej podmienky vymáha ako judikovaný nárok v exekučnom konaní. Ak teda dôjde k takejto „nesprávnosti procesnej povahy“, musí sa jednať o porušenie európskej judikatúry. Musia existovať právne mechanizmy, ktorými sa možno domáhať nápravy prípadnej nesprávnosti procesnej povahy aj v štádiu právoplatného rozsudku, čím obnova konania nepochybne je. K tomu dovolateľka poukázala na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-807/19, C-448/17 a pokiaľ ide o vnímanie dĺžky lehôt na ochranu práva spotrebiteľa, aj na rozsudok C-485/19.

3. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že dovolanie považuje za procesne

neprípustné. Za vadu zmätočnosti nie je možné považovať to, že odvolací súd prevzal do odôvodnenia rozsudku text z odôvodnenia bodu 17. uznesenia najvyššieho súdu. Žalobca poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/133/2015 a sp. zn. 2Cdo/28/2017, podľa ktorých návrh na obnovu konania musí obsahovať dôkazy o zachovaní subjektívnej či objektívnej lehoty. Žalovaná jej zachovanie teda nikdy nepreukázala - len tvrdí, kedy sa o dôvodoch obnovy dozvedela, pričom tvrdenie prezentuje aj v dovolaní ako preukázané. Podľa žalobcu je dôvodné postupovať v súlade s rozhodnutím Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 345/2017 zo 16. mája 2017. Žalobca má za to, že z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je dostatočne zrejmé, z akých skutočností a dôkazov pri rozhodovaní vo veci vychádzal a aké boli dôvody jeho rozhodnutia. Námetka žalovanej, že postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je opodstatnená, teda prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je daná a tiež dovolacie dôvody žalovaná v dovolaní nevymedzila tak, ako to vyžaduje § 431 CSP. Preto žalobca navrhol, aby najvyšší súd dovolanie odmietol.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovanej nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

5. Dovolací súd poznamenáva, že aj keď podľa súčasnej procesnej úpravy (§ 397 a nasl. CSP) sa návrh na obnovu konania považuje za žalobu, a teda navrhovateľka obnovy konania by mala byť označená ako žalobkyňa, vzhľadom k tomu, že návrh na obnovu konania bol podaný ešte za účinnosti O.s.p., ktorý ho neoznačoval ako žalobu, ale len ako návrh (§ 228 a nasl. O.s.p.) a vzhľadom na označenie navrhovateľky obnovy konania ako žalovanej v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu aj v rozsudku súdu prvej inštancie (čo bolo v zhode s vtedajšou judikatúrou), v snahe predísť prípadným nedorozumeniam prevzal dovolací súd označovanie strán (žalobca, žalovaná) z rozsudku odvolacieho súdu a ponechal ho nedotknuté.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

10. Ako dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP (tzv. dôvod zmätočnosti) dovolateľka uviedla to, že odvolací súd doslovne prevzal časť argumentácie zo zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu v tej istej veci a že nie je zjavné, kedy ide o citáciu a kedy o právny názor samotného odvolacieho súdu. To však v žiadnom prípade nemožno považovať za vadu rozhodnutia. Súdne rozhodnutie nie je predmetom autorského práva (§ 5 písm. b) zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon), preto naňho nemožno aplikovať také prísne štandardy citácie a označovania zdroja ako pri autorských dielach. V posudzovanej veci odvolací súd v bode 17. odôvodnenia svojho rozsudku prevzal stať z uznesenia najvyššieho súdu (zhodou okolností tiež z bodu 17. odôvodnenia), v ktorej najvyšší súd odkazoval na nález Ústavného súdu SR zo 16. mája 2017 sp. zn. III. ÚS 345/2017. Odvolací súd v tomto bode (bode 17. odôvodnenia) síce výslovne neuviedol, že ide o názor najvyššieho súdu, avšak vyplýva to z bodu 8. odôvodnenia, kde odvolací súd túto stať z uznesenia najvyššieho súdu citoval (v úvodzovkách a s označením, že ide o citát z uznesenia najvyššieho súdu). Ak sa tá istá formulácia právnej argumentácie objavila v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu znova v bode 17., je zjavné, že bola prevzatá z tejto citácie.

11. Okrem toho súd, ktorému bola vec po zrušení rozhodnutia vrátená, je viazaný právnym názorom vyššieho súdu, ktorý mu vec vrátil (§ 391 ods. 2, § 455 CSP). Odvolací súd bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vyjadreným v tejto konkrétnej veci, preto nemožno považovať prevzatie právnej argumentácie z uznesenia najvyššieho súdu za nesprávne. Ak odvolací súd po zrušení a vrátení predchádzajúceho rozhodnutia najvyššieho súdu rozhodol inak než v predchádzajúcom zrušenom rozsudku, nebolo to v dôsledku dodatočného dokazovania, na ktoré sa pýtala dovolateľka v dovolaní, ale práve v dôsledku viazanosti právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v zrušujúcom uznesení. Navyše odvolací súd okrem citácie právneho názoru dovolacieho súdu uviedol aj ďalšiu, vlastnú právnu argumentáciu (najmä body 16., 18. a 19. odôvodnenia rozsudku), teda nejde ani o svojvoľné, ani o nepreskúmateľné rozhodnutie.

12. Odvolací súd podľa dovolateľky neuviedol, ako sa závery citovaného rozhodnutia Ústavného súdu SR zo 16. mája 2017 sp. zn. III. ÚS 345/2017 môžu bez prihliadnutia na okolnosti a osobitosti veci aplikovať doslovne na túto vec. To však nezodpovedá obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku. V ňom odvolací súd poukázal na citovaný nález ústavného súdu v tom zmysle, že z nálezu vyplýva, že ak už v čase vydania platobného rozkazu boli známe (boli zverejnené) rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, na ktoré odkazuje navrhovateľ v návrhu na obnovu konania, je potrebné začiatok plynutia subjektívnej trojmesačnej lehoty na podanie návrhu na obnovu konania počítať odo dňa nadobudnutia právoplatnosti platobného rozkazu. To je všeobecný záver („právna veta“) ústavného súdu, ktorý nie je závislý od konkrétnosti procesnej úpravy platobného rozkazu, t. j. od toho, či v čase vydania platobného rozkazu procesná úprava obsahovala alebo neobsahovala výslovnú povinnosť súdu v spotrebiteľskom spore nevydať platobný rozkaz, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky (§ 172 ods. 9 O.s.p.). Nešlo teda o aplikáciu citovaného rozhodnutia ústavného súdu bez prihliadania na osobitosti tejto veci, ale naopak, odvolací súd dospel k záveru, že vyššie citovaná právna veta je aplikovateľná na zistený skutkový stav v tejto veci.

13. Odvolací súd výslovne neuviedol, kedy bol zverejnený rozsudok Súdneho dvora zo 4. júna 2009 vo veci C-243/08 Pannon GSM Zrt. proti Erzsébet Sustikné Győrfi, na ktorý v návrhu na obnovu konania odkazovala žalovaná (a v ktorom Súdny dvor konštatoval, že vnútroštátny súd je povinný preskúmať ex offio nekalý charakter zmluvnej podmienky), avšak z verejne prístupného Úradného vestníka Európskej únie vyplýva, že tento rozsudok bol v Úradnom vestníku EÚ zverejnený, a to aj v slovenskom jazyku, dňa 1. augusta 2009 (Ú. v. EÚ C 180, 1.8.2009, zverejnené pod číslom 2009/C 180/32), teda pred vydaním predmetného platobného rozkazu v konaní vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7C/192/2010 (a ešte predtým bol zverejnený v Zbierke judikatury Súdneho dvora EÚ). To isté (že boli zverejnené ešte pred vydaním predmetného platobného rozkazu) sa týka rozsudku Súdneho dvora z 27. júna 2000 v spojených veciach C-240/98 až C-244/98 Océano Grupo Editorial a rozsudku Súdneho dvora z 21. novembra 2002 vo veci C-473/00 Cofidis (okrem toho rozsudok vo veci C-473/00 sa týkal zákazu preskúmania neprijateľnosti zmluvných podmienok, čo vôbec nie je aplikovateľné na vnútroštátnu právnu úpravu vzhľadom na ustanovenie § 172 ods. 9 O.s.p.).

14. Ďalšie rozhodnutia Súdneho dvora, na ktoré sa odvolávala žalobkyňa v návrhu na obnovu konania, boli síce zverejnené po vydaní platobného rozkazu sp. zn. 7C/192/2010, avšak viac ako tri mesiace pred podaním návrhu na obnovu konania. V rozsudku zo 14. júna 2012 vo veci C-618/10 Banco Espanol de Crédito (zverejnenom v Úradnom vestníku EÚ dňa 28. júla 2012) sa Súdny dvor vyjadroval k nekalej zmluvnej podmienke týkajúcej sa úrokov z omeškania a k modifikácii (moderovaniu) takejto zmluvnej podmienky súdom a v uznesení zo 16. novembra 2010 vo veci C-76/10 Pohotovosť s. r. o. (zverejnenom v Úradnom vestníku EÚ dňa 29. januára 2011) išlo o úverovú zmluvu a o rozhodcovské rozhodnutie.

15. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 416/2004 Z. z. o Úradnom vestníku Európskej únie v znení účinnom od 25. novembra 2004 do 31. decembra 2015 o všetkom, čo bolo v úradnom vestníku uverejnené, platí, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka. Táto domnienka je nevyvrátiteľná. V zmysle uvedeného ustanovenia potom súd nemá možnosť prihliadať na tvrdenie účastníka o tom, že sa o judikáte Súdneho dvora dozvedel neskôr (keď mu to oznámil advokát alebo občianske združenie na ochranu spotrebiteľa). Takýto výklad by umožňoval bezhraničné predlžovanie lehoty na podanie obnovy konania. Právny záver odvolacieho súdu v otázke začiatku plynutia lehoty na podanie obnovy konania preto dovolací súd nepovažoval za svojvoľný. Odvolací súd dostatočne zrozumiteľne vysvetlil, že začiatok plynutia subjektívnej lehoty na podanie návrhu na obnovu konania odvodzuje od právoplatnosti platobného rozkazu práve preto, že predmetné rozhodnutie Súdneho dvora bolo známe už v čase vydania platobného rozkazu, a teda žalovaná už vtedy mohla uplatniť tento dôvod obnovy konania (§ 230 ods. 1 C.s.p.). Tvrdenie žalovanej, že ak oprávnený nevie o tom, že mu vzniklo žalobné právo, nemohol nastať okamih vzniku žalobného práva (actio nata), platí len vo vzťahu k skutkovým okolnostiam a dôkazom o nich, nie však vo vzťahu k právnomu posúdeniu veci a k znalosti či neznalosti právnych predpisov.

16. Ako už dovolací súd zdôraznil v uznesení sp. zn. 1Cdo/172/2018, právo Európskej únie ani Súdny dvor Európskej únie vo svojich rozhodnutiach nevyžaduje od členských štátov, aby preskúmavali a rušili právoplatné rozhodnutia vnútroštátnych súdov, aj keby boli v rozpore s komunitárnym právom, resp. právom Európskej únie (rozsudok Súdneho dvora vo veci C-234/04 Rosmarie Kapferer v. Schlank & Schick GmbH). Je potrebné dať za pravdu žalovanej, že právo EÚ, ako aj rozhodovacia prax Súdneho dvora EÚ, ale aj vnútroštátnych súdov, sa za posledných 15 rokov posunula výrazne k posilneniu pozície spotrebiteľa. Avšak rešpektovanie zásady res iudicata v týchto súvislostiach je stále aplikovateľné a nebolo v judikatúre Súdneho dvora prekonané. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vnútroštátne súdy sú povinné preskúmavať právoplatné rozhodnutia, pri ktorých mohlo byť porušené právo EÚ len vtedy, ak to umožňuje ich vnútroštátna právna úprava (napr. rozsudok z 13. januára 2004 vo veci C-453/00 Kühne & Heitz, rozsudok z 30. septembra 2003 vo veci C-224/01 Köbler, rozsudok z 12. februára 2008 vo veci C-2/06 Kempter, vyššie citovaný rozsudok C-234/04 a ďalšie).

17. Ako vyplýva z vyššie uvedeného (body 13. a 14. tohto odôvodnenia), v žiadnom z rozhodnutí, na ktoré odkazovala dovolateľka v návrhu na obnovu konania, sa Súdny dvor nezaoberal neprijateľnosťou zmluvnej podmienky vo forme zmluvnej pokuty, ktorá bola súčasťou plnenia podľa predmetného platobného rozkazu. Neprijateľnosť tejto konkrétnej zmluvnej podmienky má podľa dovolateľky vyplývať z rozhodnutí vnútroštátnych súdov (ktoré označila v návrhu na obnovu konania). Nesúlad rozhodnutia s rozhodnutiami všeobecných súdov v iných veciach (iné právne posúdenie vecí) však nie je dôvodom na obnovu konania. Pokiaľ ide o rozhodnutia Súdneho dvora, dovolateľka ani v návrhu na obnovu konania a ani v priebehu konania nevysvetlila, v čom konkrétne spočíva rozpor predmetného platobného rozkazu s ňou označenými rozhodnutiami Súdneho dvora.

18. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci C-243/08 má súd povinnosť ex offio preskúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok. Ako však správne uviedla samotná žalovaná v dovolaní, povinnosť súdov prihliadať ex offio na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v spotrebiteľských zmluvách bola do slovenskej právnej úpravy transponovaná zákonom č. 384/2008 Z. z. s účinnosťou od 15. októbra 2008 (§ 172 ods. 9 O.s.p.), pričom platobný rozkaz proti nej bol vydaný 25. októbra 2010. To

znamená, že v čase vydania platobného rozkazu nešlo len o tzv. komunitárnu, resp. úijnú povinnosť, ale išlo aj o povinnosť uloženú vnútroštátnym procesným predpisom. Ak porušenie povinnosti, ktorú súdu ukladá vnútroštátne právo, nepredstavuje dôvod na obnovu konania (porušenie právnej povinnosti známej v čase vydania rozhodnutia je možné napraviť inými opravnými prostriedkami), v zmysle zásady ekvivalencie európskeho práva nemôže byť dôvodom obnovy konania ani porušenie právnej povinnosti uloženej súdu európskym právom.

19. Na druhej strane si je dovolací súd vedomý aj ďalšej zo základných zásad európskeho práva, a to zásady efektivity, podľa ktorej vnútroštátne procesné predpisy nesmú nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré fyzickým a právnickým osobám priznáva právo Európskej únie. Na túto zásadu sa Súdny dvor odvolával o. i. v rozsudku zo 6. októbra 2009 vo veci C-40/08 Asturcom, ako aj v novšom rozsudku z 20. septembra 2018 vo veci C-448/17 EOS KSI Slovensko s.r.o. v. Ján Danko a Margita Danková, a to v súvislosti s vykonávacím (exekučným) konaním. Práve s odkazom na rozsudok Súdneho dvora vo veci C-448/17 Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 23. februára 2021 sp. zn. III. ÚS 344/2020 vyslovil, že pokiaľ bol platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom, nie sudcom, pričom Občiansky súdny poriadok zakotvoval 15 - dňovú lehotu na podanie odporu, je nevyhnutné v štádiu vykonávacieho konania ex offio preskúmať platobný rozkaz z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, ktorá bola podkladom na jeho vydanie. Obdobne v zjednocujúcom uznesení z 15. júna 2022 sp. zn. Plz. ÚS 1/2022 Ústavný súd SR dospel k záveru, že nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu, ak súd v exekučnom konaní odmietne preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu nepodal odpor. Vzhľadom k uvedenému sa dovolací súd domnieva, že zásada efektivity je aj v prípade dovolateľky dodržaná a prichádza do úvahy preskúmanie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vo vykonávacom konaní.

20. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, dovolací súd nezistil v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu žiadnu vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, teda žiaden prípustný dovolací dôvod. Preto dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

21. Pokiaľ ide o dovolacie námietky týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci, podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

22. Podľa § 422 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

23. Podľa § 422 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

24. V tejto veci žalovaná podala návrh na obnovu konania na súde prvej inštancie dňa 17. septembra 2014. V roku 2014 bola minimálna mzda 352,00 eur za mesiac (§ 8 a § 9 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z. z. v spojení s nariadením vlády SR č. 321/2013 Z. z.), čo znamená, že predmet konania (646,14 eura) neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy za rok 2014 (352,00 eur x 2 = 704,00 eur). Podľa tohto kritéria by bolo dovolanie neprípustné. Dovolací súd však vzhľadom na použitie slova „žaloba“ v ustanovení § 422 ods. 2 CSP a na to, že v čase podania návrhu na obnovu konania procesný predpis neoznačoval návrh na obnovu konania za žalobu (k tomu viď vyššie, bod 5. tohto odôvodnenia) neodmietol dovolanie len z dôvodu podľa § 447 písm. c) CSP v spojení s § 422 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v

nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

26. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

27. Nestačí však, že ide o právnu otázku. Musí ísť o takú právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná (ale rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na odlišných dôvodoch), nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V takom prípade dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 nielenže nie je dôvodné, ale nie je ani prípustné.

28. Okrem toho je potrebné dôsledne rozlišovať riešenie právnej otázky v abstraktnej rovine (ako vyslovenie nejakého právneho názoru na právnu otázku) od posúdenia, či v konkrétnom spore existuje medzi stranami nejaký právny vzťah, či je dané nejaké právo alebo právna skutočnosť, alebo ako sa má v konkrétnej skutkovej situácii aplikovať príslušná právna norma - to sú síce tiež právne otázky, avšak špecificky viazané na konkrétny skutkový stav v danom spore, ide o aplikáciu určitej právnej normy na zistený skutkový stav.

29. V posudzovanej veci dovolateľka zadefinovala dovolacie otázky takto: „Či začiatok subjektívnej lehoty na podanie návrhu na obnovu konania plyní od získania subjektívnej vedomosti o tom, že obnova konania je možná, alebo od iného okamihu? Čo je okamih vzniku možnosti dozvedieť sa o dôvode na obnovu konania a za akých podmienok možnosť vzniká, resp. začína existovať v mojom prípade?“

30. V uvedených otázkach sa dovolateľka domáha výkladu tej časti ustanovenia § 230 ods. 1 O.s.p., ktorá viaže začiatok plynutia subjektívnej lehoty na podanie návrhu na obnovu konania na čas, „keď ten, kto obnovu navrhuje, sa dozvedel o dôvode obnovy“. Je zrejmé, že „dozvedieť sa o dôvode obnovy“ znamená „získanie subjektívnej vedomosti“ o tom, že existuje niektorý z dôvodov ustanovených zákonom na obnovu konania, čo však neznamená nevyhnutne aj vedomosť o existencii samotného inštitútu obnovy konania a o jeho procesných podmienkach.

31. V tomto prípade však odvolací súd v odôvodnení rozsudku (bod 18. odôvodnenia) veľmi jasne konštatoval, že na daný skutkový stav aplikuje druhú alternatívu ustanovenia § 230 ods. 1 O.s.p., teda že „subjektívna lehota na podanie návrhu na povolenie obnovy konania plyní od času, kedy ju žalovaná mohla uplatniť“ a keďže ide o dôvod, ktorý existoval už v čase vydania napadnutého rozhodnutia (platobného rozkazu), je potrebné túto lehotu počítat' od právoplatnosti platobného rozkazu (k správnosti tohto právneho názoru sa dovolací súd vyjadril vyššie, najmä v bode 15. tohto odôvodnenia). Neobstojí námietka dovolateľky, resp. jej otázka, prečo potom v § 230 ods. 2 písm. e) O.s.p. zákonodarcu považuje za prípustný aj návrh podaný po troch rokoch od právoplatnosti rozsudku - rozhodnutie Súdneho dvora alebo iného orgánu EÚ, s ktorým je napadnuté vnútroštátne rozhodnutie v rozpore, môže byť vydané aj po viac ako troch rokoch od vydania napadnutého rozhodnutia, čo však nie je prípad tu posudzovanej veci.

32. Z toho vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od riešenia právnej otázky, ako sa má

vykladať slovné spojenie „čas, keď ten, kto obnovu navrhuje, sa dozvedel o dôvode obnovy“ použité v § 230 ods. 1 O.s.p., ale od riešenia otázky výkladu slovného spojenia „čas, keď ho mohol uplatniť“ (druhá alternatíva § 230 ods. 1 O.s.p.). Preto vo vzťahu k otázkam uvedeným vyššie, v bode 29. tohto odôvodnenia, platí, že nejde o otázky, od ktorých vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, preto bolo potrebné dovolanie aj v tejto časti odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP ako neprípustné.

33. Okrem toho pokiaľ ide o druhú časť druhej otázky nastolenej žalovanou v dovolaní („Za akých podmienok možnosť dozvedieť sa o dôvode na obnovu konania vzniká v mojom prípade?“), tu nejde o riešenie právnych otázok vo všeobecnosti, ale o otázku aplikácie právnej normy (v tomto prípade procesnej normy) na konkrétny, jedinečný skutkový stav v danej veci („v mojom prípade“). Odpoveď na takúto otázku by si vyžadovala komplexné preverenie právneho posúdenia konkrétnej veci odvolacím súdom, čo by zahŕňalo aj overenie správnosti skutkových predpokladov danej veci. Je však potrebné zopakovať, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, nie ďalším odvolaním.

34. Dovolací súd konštantne vo svojich rozhodnutiach uvádza, že pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je podstatné, že musí ísť o takú právnu otázku, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov (porov. uznesenia Najvyššieho súdu SR z 21. júna 2018 sp. zn. 6Cdo/228/2017, z 11. októbra 2018 sp. zn. 3Cdo/12/2018, z 27. mája 2020 sp. zn. 1Cdo/65/2018, z 22. júla 2020 sp. zn. 8Cdo/131/2020, z 25. marca 2021 sp. zn. 4Cdo/273/2020, z 29. marca 2021 sp. zn. 7Cdo/24/2020, z 27. apríla 2021 sp. zn. 1Obdo/17/2021, z 29. apríla 2021 sp. zn. 2Obdo/31/2020, z 29. septembra 2021 sp. zn. 9Cdo/96/2020, z 31. mája 2022 sp. zn. 9Cdo/28/2020, z 28. júla 2022 sp. zn. 4Obdo/84/2021, z 23. novembra 2022 sp. zn. 1Cdo/68/2022, z 15. decembra 2022 sp. zn. 4Cdo/263/2020, z 27. septembra 2023 sp. zn. 1Cdo/264/2021). Zákonodarca v § 421 ods. 1 CSP nedal dovolaciemu súdu možnosť preskúmať právne posúdenie veci odvolacím súdom en bloc, ale naviázal možnosť preskúmania právneho posúdenia veci na určitý vzťah tohto právneho posúdenia k judikatúre (ustálenej rozhodovacej praxi) samotného dovolacieho súdu.

35. Špecificky vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP to znamená, že pre prípustnosť dovolania nepostačuje, že právna otázka (od vyriešenia, ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) nebola dovtedy dovolacím súdom riešená, ale je potrebné, aby išlo o takú právnu otázku, ktorá má potenciál do budúcnosti založiť rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Inak by v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) slovné spojenie „v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“ nemalo logické opodstatnenie a úplne by stratilo význam rozlišovanie prípustnosti dovolania podľa jednotlivých písmen ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (vo vzťahu k akejkoľvek otázke aplikácie právnej normy na konkrétny, špecifický skutkový stav veci by bolo možné tvrdiť, že takáto otázka ešte nebola v rozhodovacej praxi riešená; písmená a) a c) by tak úplne stratili opodstatnenie).

36. Právna otázka „Za akých podmienok možnosť dozvedieť sa o dôvode na obnovu konania vzniká v mojom prípade?“ je otázkou aplikácie právnych noriem na konkrétny skutkový stav danej veci, a aj preto je - z vyššie opísaných dôvodov - neprípustná.

37. Žalovaná vymedzila v dovolaní ešte jednu právnu otázku, a to či je správny názor, že sa nemožno cestou obnovy konania domáhať nápravy prípadnej nesprávnosti procesnej povahy. Je síce pravdou, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku (v bode 17. odôvodnenia) citujúc z uznesenia dovolacieho súdu zo dňa 30. septembra 2020 sp. zn. 1Cdo/172/2018 konštatoval, že „návrhom na obnovu konania sa nemožno domáhať nápravy pri prípadnej nesprávnosti procesnej povahy“. Zamietnutie návrhu na obnovu konania však nebolo primárne založené na tomto právnom názore, ale na otázke včasnosti podania návrhu na obnovu konania vzhľadom na plynutie subjektívnej lehoty ustanovenej v § 230 ods. 1 O.s.p. Akákoľvek by teda bola odpoveď dovolacieho súdu na otázku možnosti nápravy nesprávnosti procesnej povahy cestou obnovy konania, nemohla by nič zmeniť na závere o potrebe zamietnuť návrh žalovanej z dôvodu zmeškania lehoty podľa § 230 ods. 1 O.s.p. Preto je potrebné túto otázku považovať za hypotetickú a za takú, od riešenia ktorej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a z tohto dôvodu bolo potrebné dovolanie aj v tejto časti odmietnuť podľa § 447 písm.

f) CSP ako neprípustné.

38. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.